

den daværende Konseilspræsident, Folketingsmanden fra Assens (Klaus Berntsen), sig meget udpræget til Gunst for Bevarelsen af Enmandskredsene, og det ærede 9de kongevalgte Medlem (Enevold Sørensen), som her var Ordfører for sit Parti, gav paa dette Punkt en stærk Tilslutning. Den stærkest udformede Udtalelse angaaende den daværende Regerings Stilling til dette Spørgsmaal faldt imidlertid i Folketinget den 29. Oktober, da den daværende Konseilspræsident udtrykkelig erklærede, at „Tanken om at indføre Forholdstalsvalg over hele Linnien og ophæve samtlige Enkeltmandskredse gaar dette Ministerium ikke med til“. Dette Forhandlingsgrundlag var altsaa Grundlaget for Valget til Folketinget den 20. Maj. Da Vælgerne stemte, vidste de og gav ved deres Stemmegivning Tilslutning til, at der kunde forhandles om Forholdstalsvalgmaadens Anvendelse i Forbindelse med Valg i Enmandskredse, men de vidste tillige, at Forhandlingerne førtes under Ledelse af et Ministerium, der ikke kunde gaa med til at ophæve samtlige Enkeltmandskredse. Det vil være dette høje Ting bekendt af den nuværende Konseilspræsidents Tale ved Ministeriets Tiltræden, at han ogsaa i denne Henseende har overtaget sin Forgængers Forhandlingsprogram.

Saaledes er denne Sags historiske Udvikling. Naar Folketinget har stillet sig saa stærkt paa sit Standpunkt, at Enmandskredsene skal bevares, er det til Dels, tror jeg, paa Grund af en Følelse af historisk Samhørighed med disse Kredse. Vort politiske Liv er i alle de Aar, vi har haft en fri Forfatning, knyttet til Valgene i Kredsene, hver enkelt Kreds har sin politiske Historie, fra Slægt til Slægt har man kæmpet og stemt i Enkeltmandskredse for at føre sine politiske Ideer fremad. Men dernæst tror jeg ogsaa, at den stærke Vedhængen ved Enmandskredse skyldes en Uvillie mod ved Valg i større Kredse til Folketinget at medføre dels en Afbrydelse af det særlige Forhold, hvori en bestemt mindre Kreds af Vælgere staar til sin Repræsentant, og dernæst ved Valg i større Kredse, hvad enten man kombinerer det med Forholdstalsvalg eller ikke, at medføre, at Udpegningen af Kandidater overgaar fra Vælgerne til Vælgerbestyrelserne,

og at Partiledelserne saaledes i høj Grad vinder frem i Magt og Indflydelse til Vælgernes Ugunst. Den Udvikling tror jeg ikke, at Folketinget kan eller bør afbryde. Hvis man kunde sige saaledes, at Forholdstalsvalgets Retfærdighed kun kunde virke ved Valg i større Kredse, saa maatte man naturligvis vælge mellem disse to Ting, Valg i Enkeltmandskredse eller Valg i større Kredse med Forholdstal, og saa maatte enhver efter sit Standpunkt til enhver af disse to Ting gøre sin Indsats og sin endelige Afstemning. Men Forholdet er jo ikke saaledes, Forholdet er saaledes, at der her i Landet siden 1909—10 har været ført langvarige og højst interessante, for Forholdstalsvalgets Teknik særdeles betydningsfulde Forhandlinger, om det ikke var muligt at forbinde Valg i Enmandskredse med Forholdstalsvalg og bevare de særlige og her i Landet historiske Goder ved Enmandskredsene og dog erhverve Forholdstalsvalgets Goder tillige. Derfor tror jeg, at Forholdstalsvalgets Venner maa gøre sig klart, at man ikke kan gaa bort fra Valg i Enmandskredse, i alt Fald ikke før, som jeg har udtalt i det andet Ting, der i Praksis er gjort et Forsøg paa, hvorledes Forholdstalsvalgmaaden virker i Forbindelse med de nuværende Valg i Enmandskredse.

Det Lovforslag, jeg har haft den Ære at udforme, stiller da Valget saaledes, som Overenskomsterne af 12. Marts og 4. April stiller det, at 120 Valg foregaar i Enkeltmandskredse, og at det desuden efter Valgets Afgørelse i Enkeltmandskredsene undersøges, hvorledes Partianskuelsernes Stilling har været repræsenteret ved dette første Valg, og saaledes at 20 Tillægsmandater derefter anvendes til, saa vidt muligt, at udligne den Uretfærdighed, som Valgene i Enmandskredsene kan have tilføjet Partianskuelserne. Med andre Ord: det Valg, som efter denne Lov tænkes afholdt, er Valg i Folketingskredsene, ganske som nu, men efter at de har fundet Sted, tillægges der Partiernes 20 Mandater for at udligne de Urigtigheder, denne Valgmaade maa have kunnet bringe. Tillægsmandaterne foreslaas i den Skikkelse, som Lovforslaget her har, ikke beregnet efter Partiernes Stemmetal sammenlagt for